

PAPER SHOW

Papier is een materiaal waarop kan worden geschreven, getekend en zelfs gedrukt. Maar binnen de beeldende kunst zijn dit lang niet meer de enige toepassingen. Whitehouse Gallery brengt voor deze tentoonstelling acht kunstenaars samen binnen wiens praktijk papier een centrale rol heeft. Naar aanleiding van de beurs Art on Paper, die plaatsvond in het najaar 2021 in Bozar in Brussel, ontstond een vraagstuk over de doelstelling van deze beurs. Ligt de focus op tekenkunst of is het een oproep tot aandacht voor de rol van papier in de kunstwereld? Welkom op de Paper Show, een tentoonstelling met werken op papier, een eeuwenoude trouwe vriend die vandaag op talrijke manieren het artistieke creatieproces van veel hedendaagse kunstenaars kruist en beïnvloedt.

Stefan Serneels (°1968, Antwerpen) gebruikt papier als klassieke drager voor zijn tekeningen. Het nodigt hem uit om ongeremd en spontaan een mentale staat van creativiteit te vertalen in materiële notities. Bijkomend laat papier hem ook toe om zoals bij het maken van een stripverhaal, zonder enige voorbereiding een vervolg te maken of verschillende tekeningen bij elkaar te brengen. Serneels tekent zowel realistische figuren als interieurperspectieven die hij nadien vaak deformeert en reconstrueert in een andere vorm of formaat waardoor het papier een flexibele drager wordt van meerdere lagen. Door het ontbreken van een materiële status, die we bijvoorbeeld wel aan schilderslinnen toekennen, stralen zijn werken op papier een spontane eerlijkheid en directheid uit.

Een constructivistische benadering van het beeld op papier onderscheiden we evenzeer bij **Dieuwke Spaans** (°1973, Rheden, NL). Dieuwke Spaans knipt, plakt en herschikt voornamelijk bestaand beeldmateriaal en plaatst die in een nieuwe context. In tegenstelling tot het tekenen, waarbij vaak abstractie gemaakt wordt van een driedimensionale wereld, manipuleert Spaans liever bestaande foto's en pagina's om in verschillende lagen een subjectieve voorstelling van een realiteit op te bouwen. Bijzonder is de veelheid aan referenties en symbolen die haar werken bij een nauwkeurige kijk laten lezen. Het beladen karakter van Spaans' collages wordt versterkt door de visuele tijdsporen die het papier draagt en het zichtbaar laten van de handmatige scheuren waarmee een collage tot stand komt.

In het werk van **Haleh Redjaian** (°1971, Frankfurt, DE) lijkt de menselijke hand haast afwezig. Door Redjaian's doorgedreven mathematische tekenkundige stijl ontstaat er een zekere afstand ten opzichte van het beeld. Toch verraden sobere potloodlijnen en gedetailleerd borduurwerk het ambachtelijk proces van de artistieke praktijk van Redjaian. Door het tijdsintensief karakter van de zorgvuldige opgezette lijntekeningen of de toevoeging van kostbare elementen zoals onder andere gouddraad of bladgoud krijgt het papier, hier steeds als drager van een abstracte voorstelling, een uitzonderlijke kostbare uitstraling.

Heide Hinrichs (°1976, Oldenburg, DE) die zich vooral toelegt op het maken van installaties en sculpturen maakt ook werken op en met papier. Dit toegankelijk en organisch materiaal intrigeert haar omwille van de rijke mogelijkheden van dit schijnbaar eenvoudige materiaal. Hinrichs vindt vooral een artistieke waarde in de functionele eigenschappen van specifiek papier in relatie tot een ander medium. Zo kiest ze bijvoorbeeld vaak voor Aziatisch papier omwille van de zuigende kwaliteit. Bijvoorbeeld door het toevoegen van water kan ze het papier week maken, recycleren en kneden tot pulp wat dan weer als basis kan dienen voor sculpturen in papier-maché.

De inkttekeningen die in deze tentoonstelling te zien zijn, spelen ook in op diezelfde zuigende eigenschap. Door delen van het poreuze moerbeiboompapier met behulp van een laag was ondoordringbaar te maken, ontstaat er een inkttekening die naast een visueel spel ook het spanningsveld verbeeldt tussen inkt en het papier dat hier slechts gedeeltelijk als drager optreedt.

Binnen de artistieke praktijk van **Lieven De Boeck** (°1971, BE) dient het papier als mal voor een denkbeeldige sculptuur. Door het wegsnijden van stukken uit het papier komt het tot leven en krijgt het waarde. De aanwezigheid van het papier is pas zichtbaar door het te laten bestaan in combinatie met de leegte die het weggesneden papier achterlaat.

Speciaal voor deze tentoonstelling wordt het werk *White Flags* (2014) gedeeltelijk opnieuw tentoongesteld. Dit werk bestaat uit 192 vlaggen van de lidstaten van de Verenigde Naties gemaakt in lagen Onion skin papier met een verandering van laag voor elke individuele kleur. De uitgesneden symbolen en figuren zijn voor elkaar geplaatst waardoor een patroon van een specifieke vlag wordt opgebouwd dat een indicatief beeld weergeeft van de echte vlag. Door het gebrek aan kleur kunnen ze worden gelezen als witte vlaggen, het symbool van overgave en onderhandeling zoals bepaald in de Conventie van Genève.

De artistieke praktijk van **Maria Kley** (°1981, Tokyo, JP) kent een breed en experimenteel spectrum van technieken en media waaronder papier voornamelijk optreedt als medium voor sculpturaal werk. Sinds het ontstaan ervan is papier in de vorm van een brief een hulpmiddel voor het uitwisselen van onder andere gevoelens, emoties, kennis en formele gegevens. Waardevol voor Kley is dat, dankzij haar fragiel en vergankelijk karakter, het papier gevoelig is en blijft voor aanraking en dus ook als drager gezien kan worden van sporen van de tijd, herinnering en geschiedenis. Haar werken zijn daarom materialisaties en accumulaties van verbale en non-verbale communicatie zoals ook het geval is bij deze nieuwe reeks *Tax* (2021). Deze werken bestaan uit de persoonlijke, Nederlandse belastingenvoloppen die Kley gedurende 15 jaar heeft verzameld. Kley beschouwt de belastingbrief als één van de meest negatief geladen papieren objecten "als een wapen dat op de deurmat valt". Al vindt ze de kleur enigmatisch mooi, de ontvangst van de envelop gaat gepaard met stress en wantrouwen. Refererend aan de inspanningen die ze zelf als zelfstandige geleverd heeft, echoën deze werken de spanning op de relatie tussen burger en belastingdienst en de recente schandalen in Nederland.

Werken op papier van **Hadassah Emmerich** (°1974, Heerlen, NL) hebben een autonoom karakter maar ook vooral een verbindende rol in haar praktijk die voornamelijk uit muurschilderingen en schilderijen bestaat. Haar manier van werken op papier is dan ook nauw verbonden met het schilderen. Zo gebruikt ze sterk papier als drager dat opgespannen kan worden en verschillende lagen in inkt en olieverf kan verdragen.

De werken op papier die hier tentoongesteld worden zijn in die zin atypisch omdat het pagina's zijn uit een fotoboek die Emmerich vervolgens beschilderd heeft met olieverf. De originele bloemen uit de foto zijn voor haar een leidraad om op te reageren in kleur en vorm. Net als bij haar muurschilderingen en schilderijen op doek zijn het directe gebaren die ze met een verfroller of met behulp van kleine sjablonen heeft aangebracht op het satijn gladde papier dat op sommige momenten door de verf heen schijnt.

Marianne Borremans (°1995, Malle) is een kunstenaar die zich volledig toelegt op papier als artistiek medium. Zij maakt zowel tekeningen als collages die soms als aanleiding dienen voor latere ruimtelijke installaties en grootschalige site specifieke werken op papier. Hiervoor vertrekt zij vanuit een fysiek en digitaal beeldenarchief dat zij zelf heeft opgebouwd en blijft voeden met allerlei soorten papier en verpakkingsmateriaal die zij in haar dagdagelijkse leven verzamelt. Door gerecycleerde papieren te assembleren, te kleuren of te herwerken, vertaalt Borremans' persoonlijke verhouding met een nog steeds sterk ingeburgerde wegwerpcultuur zich in een plastische zoektocht naar abstracte composities uitgesproken in lijn, vorm en kleur.

Louise Goegebeur, december 2021.